

Talousarvio vuodelle 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2027

KH 02.12.2024 § 345
383/02.02.00/2024

Kuntien talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain mukaan neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ja mikäli taseessa on alijäämää yli 500 €/asukas, kuuden vuoden aikana. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Kuntaliiton laatimassa talousarvio ja -suunnitelmasuosituksessa on tarkemmin määritelty talousarvion tehtävät ja rakenne. Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määräävät suunnitelman rakenteen. Kaupungin kokonaistalouden näkökulmaa korostetaan tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan esittämisellä. Tuloslaskelmalla osoitetaan, minkälaisen tuloksen talousarvio tuottaa ja miten se muodostuu. Rahoituslaskelmalla selvitetään rahoitustarve ja miten se katetaan.

Tulosohjauksen näkökulma puolestaan toteutetaan käyttötalousosan ja investointiosan toiminnallisilla tavoitteilla ja määrärahoilla. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitetut toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi toimenpiteiksi tai mitattaviksi palvelujen määriksi. Kemijärven kaupungin taloustilanne ja talousarviosuunnittelun lähtökohdat

Kemijärven kaupungilla on vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan kumulatiivista ylijäämää yhteensä 16,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 tilinpäätösnusteen mukainen tulos on arviolta 0,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen, joten kumulatiivista ylijäämään on vuoden lopussa n. 17,2 milj. euroa.

Kaupunginvaltuusto päätti 28.10.2024 84 § ja 85 § pitää tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosentit vuoden 2024 tasolla eli tuloveroprosentti on 8,9 % ja kiinteistöveroprosentit ovat

1. Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30,
2. Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,50,
3. Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,35,
4. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöveroprosentti 0,00,
5. Eräiden laitosten mm. voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10,
6. Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosenttia ei määrätä ja
7. Maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30.

Peruspalvelujen valtionosuudet ja verotulot ovat muuttuneet oleellisesti sote-palvelujen siirtyessä hyvinvointialueiden tehtäviksi vuoden 2023 alusta. Hallitus esitti vuonna 2023 eduskunnalle, että sote-laskelmapäivityksen

vaikutuksia kunnille vuoden 2024 osalta lievennetään lykkäämällä vuotta 2023 koskevan jälkikäteisen valtionosuuden vähennyksen alkamista vuodelle 2025 ja jakamalla vähennys kolmelle vuodelle. Lisäksi vuodelle 2024 tehdään määräaikainen 192 miljoonan euron (34,70 euroa asukasta kohden) valtionosuuden lisäys. Vastaavasti valtionosuutta vähennettäisiin määräaikaisesti vuosittain 64 miljoonaa vuosina 2025–2027 (11,57 euroa asukasta kohden). Nämä päätösten mukaiset vähennykset kohdistuvat siten talousarviovuodelle 2025 ja suunnitelmakaudelle 2026-2027.

Valtionosuuksien määrää ei vielä ole vahvistettu vuodelle 2025, mutta arviona on, että kaupungin valtionosuustaso on 7,2 milj. euroa sisältäen työllisyydenhoitoon kunnille vuodesta 2025 lähtien osoitettava valtionosuus.

Kaupungin tuloveroprosentti on 8,9 % ja tästä kunnallisveroaste on 6,81 %. Verotulo v. 2025 verolajeittain on ennusteen mukaan seuraava:

- tuloverotulo 12,6 milj. euroa
- kiinteistöverotulo 5,3 milj. euroa
- yhteisöverotulo 1,8 milj. euroa
- verotulo yhteensä 19,7 milj. euroa

Rahoitustuottoja kaupunki saa vuonna 2025 yhteensä 1,3 milj. euroa. Tästä tuotosta merkittävin osuus on sähköenergianmyynnistä saatavia tuloja.

Valtuusto hyväksyy toimielinten (toimialojen) määrärahan kokonaiskäytön ja antaa valtuudet lautakunnille/johtokunnalle ja kaupunginhallitukselle jakaa määrärahat käyttösuunnitelmilla toimialojen vastualueille ja yksiköille.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotuksessa kaupungin toimintakate sisältäen liikelaitoksen on vuodelle 2025 yhteensä -25 142 370 euroa. Investointitaso on tulevana vuosina huomattavan korkea ja vaikuttaa kaupungin lainanottotarpeeseen, koska samaan aikaan lyhennetään kaupungin pitkäaikaisia lainoja. Investointeja ei pystytä toteuttamaan omarahoituksella. Investoinnit v. 2025 on yhteensä 4,7 milj. euroa, v. 2026 yhteensä 3,9 milj. euroa ja v. 2027 yhteensä 3,8 milj. euroa.

Vuonna 2025 lainanottotarve on 6,5 milj. euroa ja lisäksi voidaan kassanhallinnan vuoksi nostaa myös lyhytaikaista luottoa. Vanhoja lainoja lyhennetään samanaikaisesti 5,4 milj. eurolla. Taloussuunnitelmavuosien 2026-2027 osalta tilanne näyttää velkaantumisen osalta huonommalta, sillä velkamäärä kasvaa. Lainamäärä suunnitelmakauden päättyessä on arviolta 31,0 milj. euroa eli noin 4 560 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2025 talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut, joissa vertailukohtana on kuluvan vuoden tilinpäätösennuste (26.11) ovat:

- ulkoisten toimintamenojen kasvu 5,1 %
- ulkoisen toimintakatteen kasvu 9,5 %
- vuosikate 3,6 milj. euroa, mikä kattaa poistot 123,0 prosenttisesti
- investointien tulorahoitus 76,7 %
- tilikauden tulos 0,7 milj. euroa
- bruttoinvestoinnit 4,7 milj. euroa
- rahoitustarve (toiminnan ja investointien rahavirta) -1,1, milj. euroa
- lainamäärä euroa/asukas n. 4 220 euroa (ilman konserniyhtiöiden lainoja)

Talouskehitys 2019-2027

1000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TPE 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakate	-55 359	-55 327	-54 773	-57 723	-20 224	-22 956	-25 142	-25 606	-26 184
Muutos %	0,4	-0,06	-1,0	5,4	-65,0	13,5	9,5	1,8	2,3
Tulorahoitus	57 452	60 331	62 110	69 369	28 713	26 890	28 772	28 673	29 055
Muutos %	2,0	5,0	2,9	11,7	-58,6	-6,3	7,0	7,1	1,3
Vuosikate	2 093	5 004	7 337	11 646	8 488	3 934	3 630	3 067	2 871
Yli-/alijäämä	-342	2 419	4 412	8 528	5 801	944	680	62	-139
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	-4 447	-2 028	2 384	10 515	16 316	17 260	17 940	18 002	17 863
Nettoinvestoinnit	-2 580	-6 666	-3 885	-1 742	-5 448	-3 600	-5 291	-3 881	-3 821
Lainakanta milj. €	34,4	40,1	38,6	32,3	27,5	28,1	29,1	30,1	31,0

Oheisena toimielinten päätökset vuoden 2025 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2026-2027 sekä yhdistelmä toimielinten investointiesityksistä.

Liitteenä 3 talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026-2027 -ehdotus. Oheisena kaupunginhallitukselle tiedoksi henkilöstösuunnitelma v. 2025-2027.

Valmistelija	Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, 040 730 0236
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Solatie Dina Kemijärvi
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen Kemijärven kaupungin vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelmaksi.
Päätös	Riitta Savukoski poistui kokouksesta klo 17.03 Kaupunginhallitus päätti, että Kemijärven kaupungin vuoden 2025 talousarviota ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelmaa ei käsitellä kaupunginhallituksessa, vaan asia siirretään valtuuston käsiteltäväksi. Juhani Tapio jätti päätökseen eriävän mielipiteen.